

SUGA. 1, 247, 20. verstärken: वामुदेवाङ्गनुधानपरिवर्हितरंसा BHĀG. P. 1, 15, 29. परिवर्हित (°वर्हित) verstärkt durch so v. a. verbunden mit, begleitet von, versehen mit: दिव्यास्त्रं MBh. 5, 5383. पञ्चकल्पमथर्वाणां कृत्याभिः °तम् 12, 13258. (भारत) सर्वार्थं BHĀG. P. 1, 5, 3. परिवर्हित neben परिवर्हित und परिवृत् P. 7, 2, 21, Sch.

— सम् fest zusammenfügen: घ्रा पयाम् सं बर्हं ग्रन्थीशंकार ते दृढान् AV. 9, 3, 3. यज्ञम् ÇAT. Br. 1, 7, 3, 4. — caus. 1) zusammenfügen: कृष्याय बर्ह्या (= उत्साह्य nach SĀJ.) समापीन् RV. 7, 31, 12. — 2) kräftigen, stärken, ermuntern: व्यूढप्रहरणोरस्कं सैन्यं तत्समवृह्यत् MBh. 7, 130.

3. वर्ह (वर्ह, वृह), बर्हति barrire, schreien (vom Elephanten) Dhātup. 17, 85 (auch वर्हति). वर्हति कुञ्जराः MBh. 9, 1946. partic. वृहन् 1, 5344. 6, 610. 7, 9048. HARIV. 8312. वृहन्ति गजपतयः Çiç. 17, 31. वर्हित n. das Geschrei eines Elephanten AK. 2, 8, 2, 76. H. 1403. HALĀJ. 1, 151. MBh. 1, 1365. 2819. 7, 1557. HARIV. 6313. R. GORR. 2, 63, 21. SUGA. 1, 107, 10. RAGH. 9, 73.

4. वर्ह (वर्ह), बर्हते (व°) sprechen (परिभाषणो); ein Leid zufügen (दिं-सायाम्); geben (दाने) Dhātup. 16, 39 (dieselben Bedeutungen bei भल्, बल् 33, 27); verdecken (क्लाने) v. l.; ausstreuen (स्तृते); wohl aus बर्हि-म् gefolgert) v. l.; obenan stehen (प्राधान्ये) 16, 37. वृहति (वृ°) und बर्हयति (वृ°) sprechen oder leuchten 33, 95. बर्हयति (व°) dass. 96. ein Leid zufügen 32, 122.

1. बर्ह (von 1. बर्ह ausrupfen) m. n. TRIK. 3, 3, 10 (वर्हि gedr.). 1) m. n. Schwanzfeder, Schwanz eines Vogels, insbes. beim Pfau AK. 2, 3, 31. 3, 4, 10, 131. H. 1320. an. 2, 600. MED. n. 6. HALĀJ. 2, 87. P. 5, 2, 122, VĀRT. 3. वर्हिणवर्हवाजित (पृषत्क) MBh. 8, 4684. यथा वर्हाणि चित्राणि बिभर्ति भुजगाशनः 12, 4354. 4366. 13, 6385. वर्हापीड HARIV. 3849. RAGH. 16, 14. KUMĀRAS. 1, 15. MĀLAV. 83. MEGH. 13. 45. Spr. 2343. घ्र° adj. MBh. 1, 8367. 8382. Vgl. चित्र°, वि°. — 2) m. n. Blatt AK. 3, 4, 24, 238. H. 1123. H. an. MED. HALĀJ. 2, 30. केतक° RAGH. 6, 17. — 3) n. ein best. Parfum (वर्हिपुष्प, ग्रन्थिपर्णा) BHAR. zu AK. 2, 4, 4, 20. ÇKDR.

2. बर्ह (von 2. बर्ह) 1) = बर्हम्; s. das. — 2) n. Begleitung, Gefolge (परिवार) H. an. 2, 600.

बर्हकेतु (1. बर्ह + केतु) m. n. pr. eines der Söhne des 9ten Manu MĀRK. P. 94, 9.

बर्हण (von 1. बर्ह) 1) adj. ausraufend; s. मूल°. — 2) n. Blatt (vgl. बर्ह) ÇABDAR. im ÇKDR.

बर्हणा (alter instr. eines vorauszusetzenden बर्हण von 2. बर्ह; vgl. बर्हनावत्) adv. dicht, fest, derb; nachdrücklich, tüchtig; überh. steigend und emphatisch: sehr, gar, recht eigentlich, πᾶλλυ Naigh. 4, 3. NIR. 6, 18. (रथः) बर्हणा कृतः derb gebaut RV. 1, 54, 3. इन्द्रस्य सक्तः धामनु शर्वसा बर्हणा भुवत् 32, 11. 36, 5. 166, 6. घ्रा नौ गत्तं वरुण मित्रं बर्हणा। उपेम-मध्राम् so v. a. kinnet gewiss 5, 71, 1. त्वं तदुक्थमिन्द्र बर्हणा कः du hast tüchtig ausgeführt 6, 26, 5. 44, 6. 8, 32, 7. इन्द्रो मदाय बर्हणा गिरा। सुता श्रैषति धारया 9, 10, 4. दिवस्पृष्टं बर्हणा निर्णिजे कृत 69, 5, 10, 22, 9. (अनाः) मधा संपृक्ताः कित्त्वस्य बर्हणा sind für den Spieler mit Honig gar überzogen d. h. erscheinen ihm ganz süß 34, 7. प्र ये दिवः पृथिव्या न बर्हणा तमना रिचिध्रैः स्रधान् सूर्यः 77, 3. Auch die Stelle इन्द्र-स्तुतो बर्हणा घ्रा विवेश 3, 34, 5, wo Padap. wegen des Hiatus बर्हणाः

aufföst, wird hierher zu ziehen sein.

बर्हणावत् (von बर्हण) adj. nachdrücklich, kräftig, ernstlich: प्राची-नैन मनसा बर्हणावता यद्या चित्कणावः कस्वा परि RV. 1, 54, 5. adv.: भूरि चिद्धि तुज्ञो मर्त्यस्य सुपारमो वसवो बर्हणावत् 3, 39, 8.

बर्हणाश्च (ब° + अश्च) m. n. pr. eines Fürsten, eines Sohnes des Nī-
kumbha, BHĀG. P. 9, 6, 25. संकृताश्च ist die Lesart im VP.

बर्हभार (1. बर्ह + भार) m. der Schweif des Pfauens HARIV. 4177. MEGH. 102.

बर्हवत् adj. von बर्ह gaṇa विमुक्तादि zu P. 5, 2, 61. — Vgl. बर्हवत्.

बर्हम् (von 2. बर्ह) nur in अर्द्धिबर्हम् felsenfest, von Indra TBR. 2, 7, 12, 2 (इन्द्रः st. इन्द्रम्) und saxi munita (s. u. अर्द्धिबर्हम्), von der Erde; und in द्विबर्हम् adj. (auch n. und adv. lauten °बर्हाम्) doppelt dicht, — dauerhaft, — stark, — tüchtig; überh. doppelt und wie dieses und duplex im Gegens. zu einfach: dick, stark, gross u. s. w. Naigh. 4, 3. NIR. 6, 17. वर्धा अग्रे वर्धा अस्य द्विबर्हाः RV. 1, 71, 6. रयि 9, 4, 7. 40, 6. 100, 2. शर्म यच्छ द्विबर्हाः 1, 114, 10 (vgl. bei demselben subst. बर्हिष्ठ 5, 62, 9. वज्रल 33, 9). (इदं वचः) उदयेनं जनिपीष्ट द्विबर्हाः 7, 8, 6. सामन् 4, 5, 3. 10, 61, 10. गृभीते ते मन इन्द्र द्विबर्हाः सुतः सोमः परिषिक्ता मधुनि doppelt ist dein Sinn gefesselt: Soma ist gekellert und Milch eingegossen 7, 24, 2. एषा व्यैतो भवति द्विबर्हाः doppelt schimmernd 5, 80, 4. द्विबर्हा शमि-नः संहोमिः doppelt ungestüm 6, 19, 1. 10, 116, 4. यस्य (इन्द्रस्य) द्विबर्हो बृहत्सहो द्वाधार रोदसी 8, 13, 2. 1, 176, 5. — द्विबर्हम् doppelten Gang —, doppelte Bahn habend: Bṛhaspati RV. 6, 73, 1. nach SĀJ. द्वयोर्लो-कयोर्वहितगमन.

बर्हाय् (denom. von 1. बर्ह); davon बर्हायित den Augen auf dem Pfauenschweif gleichend: बर्हायिते (so die ed. Bomb.) ते नयने नराणां लिङ्गानि विज्ञानं निरीक्षता ये BHĀG. P. 2, 3, 22.

बर्हिःपुष्प n. = बर्हिपुष्प BHAR. zu AK. 2, 4, 4, 20. ÇKDR.

बर्हिकुसुम n. dass. ÇABDAR. im ÇKDR.

बर्हिणा (von 1. बर्ह) P. 5, 2, 122, VĀRT. 3. VOP. 7, 32. fg. 1) mit den Schwanzfedern eines Pfauens verziert MBh. 7, 557. — 2) m. Pfau AK. 2, 5, 30. H. 1319. HALĀJ. 2, 86. UGĒVAL. zu UNĀDIS. 2, 49. M. 12, 65. MBh. 3, 1791. 14861. HARIV. 3361. 8802. R. 2, 52, 3. 53, 33. यदतरं बर्हिणालाव-योर्मवत् 3, 53, 58. MRĀĒH. 83, 6. RAGH. 2, 17. कङ्कवर्हिणवाजित (Pfeil) MBh. 6, 5294. 8, 546. 4684. शरः — बर्हिणालतणाः so v. a. mit Pfauen-
federn verziert R. 3, 26, 22. शक्तिवर्हिणालतणा 6, 80, 30. वनवर्हिण ein wilder Pfau; davon nom. abstr. °व RAGH. 16, 14. Der acc. बर्हिणाम् M. 11, 135 kann auch auf बर्हिन् zurückgeführt werden. — Vgl. बर्हिण.

बर्हिणवाज (ब° + वाज) m. ein mit Pfauenfedern versehener Pfeil MBh. 6, 5311.

बर्हिणवाहन (ब° + वा°) m. Bein. Skānda's (auf einem Pfau reitend) HALĀJ. 1, 20.

बर्हिधज्ञा (बर्हिन् + धज्ञ) f. Bein. der Durgā TRIK. 1, 1, 53. Die gedr. Ausg. °धज्ञी, die richtige Form bei Wilson und im ÇKDR.

बर्हिन् (von 1. बर्ह) 1) m. Pfau AK. 2, 5, 30. DRAUP. 8, 11. MBh. 12, 4366. 13, 6385. बर्हिपत्न HARIV. 3601. R. 2, 63, 15. 93, 16. R. GORR. 2, 49, 3. 5, 52, 13. MRĀĒH. 13, 19. RAGH. 16, 64. R. 2, 6. VIKR. 43. 85. Spr. 2343. BHĀG. P. 3, 10, 23. 15, 18. 21, 41. शरैः काञ्चनवर्हिजालैः so v. a. mit Gold und vielen Pfauenfedern verziert MBh. 8, 3845. Vgl. चित्र°. — 2)